

COLLECTIE

SOFIE VRIELYNCK,
collectiemedewerker Amsab-ISG

THE BUBBEL KNUBBEL CORPORATION OF SOUND

Het archief van Vuile Mong
en de Vieze Gasten

Ze begonnen in een buurthuis, werden een rondtrekkend gezelschap in een circustent en groeiden uit tot een eigenzinnig en sociaal theater In de Brugse Poort te Gent. Vuile Mong en de Vieze Gasten zijn een begrip in Vlaanderen en erbuiten.

In oktober 1970 ging Buurthuis Kontakt open in de Sleepstraat in Gent. Het was een initiatief van een aantal mensen uit de anarchistische studentenbeweging, onder wie Mong Rosseel. Arbeiders en studenten moesten er elkaar kunnen ontmoeten. Om de eerste verjaardag van het buurthuis te vieren, was er op 15 oktober 1971 een gelegenheidsoptreden van, schrik niet, The Bubble Knubbel Corporation of Sound Vuile Mong en zijn Vieze Gasten Waw ende Woopi Inc. Audio-Visueel Cirkus, bestaande uit Mong Rosseel, Fabien Van Audooren, Jan Vandaele en Armand De Pauw. Onder impuls van Walter De Buck volgden nog een aantal voorstellingen, onder andere op de Gentse Feesten. De originele mengeling van humor en politiek maakten Vuile Mong en

de Vieze Gasten tot een begrip. Een jaar later was het buurthuis verdwenen en verhuisde de groep (aangevuld met Guido Schiffer, Jan Engels – bijgenaamd Jan Krol – en Magda De-meester) naar Waarschoot, waar ze in contact kwamen met het Centrum voor Info en Aktie. Tussen 1972 en 1975 trokken ze van de ene manifestatie naar de andere. Zo speelden ze 85 voorstellingen in 1973, het jaar erop waren het er al 127, waaronder een openluchttournee door Oost- en West-Vlaanderen, en brachten ze hun eerste single uit, 't Apekot. Die werd een onverwacht succes. In 1975 verhuisde de groep naar een boerderij in Zomergem. De stallen werden omgebouwd tot repetitieruimte, een kantoor en werkruimte voor het Centrum voor Info en Aktie.

In overleg met Elcker-ik en de Internationale Nieuwe Scène werd de vzw Werkgroep voor vormingstheater opgericht en werden er subsidies aangevraagd bij minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Zaken, Rika De Backer. De erkenning kwam een jaar later en in 1977 voerden ze *Adhemar, het Vlaamse wonderkind* op, hun eerste gesubsidieerde theatervoorstelling onder regie van Wim Meuwissen. De première ervan vond plaats in het Gentse casino.

Vanaf 1977 speelden de Vieze Gasten een volledig nieuw programma. Ze gingen op zoek naar een 'neutrale' plaats om op te treden. Zo kwamen ze bij Raphaëlo van het eenmanscircus STAR terecht, met wie ze een jaar zouden samenwerken. In 1978 gingen ze voor het eerst op tournee met de circustent en na de samenwerking beslisten ze die zelf te kopen. De komende jaren speelde de groep jaarlijks twee producties, één voor volwassenen en één voor kinderen, rond een tijdsgebonden thema (de crisis, discriminatie ...). De tentoptredens gebeurden vooral in samenwerking met de Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid en de Culturele Centrale van het ABVV. Daarnaast waren er ook optredens in buurthuizen, wereldwinkels en jeugdclubs. In de jaren 1980 nam het gezelschap deel aan marsen tegen de

Affiche voor een optreden van The Bubble Knubbel Corporation of Sound, jaren 1970. (Amsab-ISG, Gent)

werkloosheid en aan grote vredesmanifestaties. Naar aanleiding van het tienjarig bestaan verscheen een elpee en een publicatie.¹

In 1987 sloeg het gezelschap een andere koers in: met *Schemerstad* van Suzanne van Lohuizen, werd voor het eerst aan een beroepsschrijver gevraagd een stuk te schrijven voor de Vieze Gasten. Later volgden onder meer Luc Wyns, Peter Van Straaten en Pjeero Robjee. Het resultaat was zowel voor de groep, het publiek en de pers boeiend en verfrissend.

De groep bestond uit een vaste kern, maar trok per productie nog extra acteurs aan. Het opzetten en afbreken van de tent viel echter steeds zwaarder en in het najaar van 1990 werd beslist de tent te verkopen. Het gezelschap kreeg een onderkomen in het Trefpunt, aan Sint-Jacobs in Gent. Daarmee werd een periode van twaalf jaar rondtrekken afgesloten en ruilden de Vieze Gasten de tent in voor kleine zalen.

Met de verkiezingen van 24 november 1991 (Zwarte Zondag) kwam er weer een hoogtepunt voor de groep, die doorbrak bij het grote publiek met *Over de schreef*, een cabaretprogramma tegen racisme en nationalisme. Ze speelden meer dan 150 voorstellingen in volkshuizen, parochiezalen, jeugdhuizen, scholen en voor wereldwinkels en katholieke organisaties.

Via het Podiumkunstedecreet van 1993 werd de groep erkend en gesubsidieerd voor vier speelseizoenen. Het decreet vereiste wel artistiek leiderschap. Dat werd toevertrouwd aan Lisette Mertens. De volgende vier jaar brachten heel wat veranderingen: de groep nam haar intrek in de Reinaertstraat, in de Gentse wijk Brugse Poort, en Mertens werd vervangen door Vincent Van den Elshout. Die veranderde ook meteen enkele namen: de oude garde bleef de Vieze Gasten, de jonge garde

De eerste tententournee van Vuile Mong met het stuk *Bommerskonten*, 1978. (Amsab-ISG, Gent)

Mong en Magda in het stuk *White Spirit*, 1983.
(Amsab-ISG, Gent)

(11.11.11, Milieuzorg op School, Welzijnszorg). Voorstellingen zoals *Gloobaal genomen* bleven jaren op de agenda staan en werden gespeeld voor scholen, 11.11.11-comités en afdelingen van Broederlijk Delen. In 2004 kreeg bij' De Vieze Gasten de Provinciale prijs voor volksontwikkeling en vijf jaar later de Kastaarprijs van de Brugse Poort. Het hele jaar 2011 was het feest: bij' De Vieze Gasten vierde zijn tiende verjaardag, De Vieze Gasten hun veertigste en Mong zelf ... zijn vijfenzestigste verjaardag.

Het archief

Het archief van Vuile Mong en de Vieze Gasten is een samensmelting van twee archiefvormers, namelijk Mong Rosseel en Fabien Audooren. Naar aanleiding van een tentoonstelling over veertig jaar Vuile Mong, klasseerde Mong Rosseel zijn archief chronologisch en documenteerde hij het met een overzicht van het gezelschap. Het archief van Fabien Audooren, die instond voor de muzikale omlijsting, bevatte veel originele scripts met liedteksten en partituren. Daarnaast bevatte het ook een administratief luik, waaronder briefwisseling met SABAM. Beide archieven werden samengevoegd. Geluids- en beeldopnames in verschillende formaten, affiches, foto's en publicaties werden apart bewaard en beschreven.

Bij het doornemen van het archief stelden we vast dat de naam niet consequent werd gebruikt, noch door het gezelschap zelf, noch door de media. Er waren veel variaties: Vuile Mong en de Vieze Gasten, Vieze Mong en zijn Vuile Gasten, Vuile Mong, De Vieze Gasten, de groep Vuile Mong, Het Circus van Vuile Mong ... Er was slechts één zekerheid: het betrof steeds Mong Rosseel en zijn compagnie.

Toevallig of niet voor dit anarchistisch gezelschap: de moeilijkheid zat in het structureren van het archiefmateriaal. Omdat de shows en het engagement het belangrijkste waren voor de groep, staan die ook centraal. De administratie komt op de laatste plaats.

werd De Storm; het centrum in de Brugse Poort kreeg de naam Buurtstation West.

In 1999 ontving het gezelschap de Prijs van het Anti-Fascistisch Front en die van de Liga voor Mensenrechten. Een jaar later kreeg het de Louis Paul Boonprijs. De vreugde was echter van korte duur: een negatief advies van de theatercommissie gooide de roet in het eten en de groep verloor haar subsidies. Er volgde een protestcampagne met honderden brieven en mails. De subsidies voor sociaal-artistische projecten bracht uiteindelijk redding. Het feest van 30 jaar Vieze Gasten was de start van de sociaal-artistische werking. De samenwerking met Van den Elshout en de werking van De Storm werden stopgezet. De naam Buurtstation West werd vervangen door bij' De Vieze Gasten. Ze gingen kleinschalig en zelfbedruipend verder met producties in samenwerking met grote organisaties

Mong en zijn gezelschap bij de vijftiende verjaardag van hun bestaan.
(Amsab-ISG)

De eerste beschrijvingen betreffen het ontstaan van de groep bij het Buurthuis Kontakt. Onder de rubrieken *Geëngageerd theater* en *Sociaal-artistische werking* vallen alle 69 voorstellingen, waarvan 12 kindervoorstellingen. De verschillende shows staan afzonderlijk beschreven en de map bevat meestal een programma, het script, de liedjesteksten en de bijhorende partituren. Recensies en interviews over de voorstelling zijn in een aparte map beschreven.

De rubriek *Engagement, festivals, feesten en prijzen* is volgens Mong Rosseel zeker niet volledig, omdat veel acties waaraan de groep deelnam niet werden vastgelegd op foto of besproken in de pers. Onder de rubriek *Muziek* vallen de muziekguitgaven of medewerking door Vuile Mong en de Vieze Gasten aan muziekguitgaven van derden. De rubriek *Publicaties* betreft de nieuwsbrieven van de Vieze Gasten en drie tekenverhalen van Karlos (Karlos Callens) in een gezamenlijke uitgave van Het Circus van Vuile Mong en zijn Vieze Gasten en het Centrum voor Info en Actie. Onder *Interviews*

vallen de interviews met Mong Rosseel die geen betrekking hebben op een voorstelling, maar op zijn levensloop en zijn gezelschap. Onder *Administratie* zit alle correspondentie met SABAM (gaande van brieven tot afrekeningen) en met het ministerie (over subsidies). Opmerkelijk daarbij is de map protestbrieven bij het wegvallen van de theatersubsidies in 2000. Daaraan merk je hoe gekend en geliefd Vuile Mong was in binnen- en buitenland. Tot slot is er nog een rubriek met scripts die niet van het gezelschap zijn en voor zover gekend ook niet door hen werden opgevoerd.

Het archief geeft de evolutie weer van een buurthuis waar creatievelingen elkaar vonden tot de start van een sociaal-artistische werking. Het telt 214 nummers, opgeborgen in 9 archiefdozen, en bestrijkt de periode 1970-2007. Het is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

1 Eddy BONTE, *Het Circus van Vuile Mong en de Vieze Gasten*, Leuven: KRITAK, 1981, 96 pp.